EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 28.2.2019.
COM(2019) 113 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par to, kā tiek īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 450/2003 par darbaspēka izmaksu indeksu (DII)

1. IEVADS

Ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 27. februāra Regulu (EK) Nr. 450/2003 par darbaspēka izmaksu indeksu (DII)[1] izveido vienotu sistēmu, lai dalībvalstis varētu sagatavot salīdzināmus darbaspēka izmaksu indeksus un tos iesniegt Komisijai.

DII apkopo ceturkšņa izmaiņas kopējās darbaspēka stundas izmaksās, kuras radušās darba devējiem, un tādējādi ļauj novērot izmaiņas izmaksu spiedienā, ko rada ražošanas faktors "darbaspēks". Tas pieder pie Eiropas mēroga rādītājiem, kuri atspoguļo ekonomikas attīstību eurozonā. Komisija (*Eurostat*) savā tīmekļa vietnē katru ceturksni publicē paziņojumu presei par stundas DII[2], kurā iekļauta pilnīga datu kopa sadalījumā pa saimnieciskajām darbībām un darbaspēka izmaksu komponentiem (algas un ar algu nesaistītās izmaksas). Tīmekļa vietnē atrodami arī izaugsmes rādītāji pa ceturkšņiem un pa gadiem.

Regulas (EK) Nr. 450/2003 13. pantā noteikts, ka Komisijai reizi divos gados jāiesniedz ziņojums Parlamentam un Padomei. Tā kā retrospektīvie dati tika analizēti iepriekšējos ziņojumos, šajā ziņojumā uzmanība tiks pievērsta vēlāk saņemto DII datu kvalitātei. Tajā tiek izskatīti Komisijai iesniegtie DII dati par pārskata ceturkšņiem, sākot no 2016. gada 3. ceturkšņa (2016Q3) līdz 2018. gada 1. ceturksnim (2018Q1).

Komisija 2003. gada jūlijā pieņēma Regulu (EK) Nr. 1216/2003[3], kurā sīkāk noteica kārtību, kādā dalībvalstīm jānosūta savi DII Komisijai, veicamās kalendārās un sezonālās korekcijas un valstu kvalitātes ziņojumu saturu.

2007. gada martā Komisija pieņēma Regulu (EK) Nr. 224/2007[4], ar ko grozīja Regulu (EK) Nr. 1216/2003 un paplašināja DII jomu, lai ietvertu arī *NACE* 1. red. L, M, N un O iedaļā paredzētās saimnieciskās darbības. Šajās iedaļās pārsvarā iekļauti ar tirgu nesaistīti pakalpojumi, kuru dinamika var atšķirties no tirgus pakalpojumu dinamikas.

2007. gada augustā Komisija pieņēma Regulu (EK) Nr. 973/2007[5], ar kuru grozīja vairākas regulas par īpašām statistikas jomām, tai skaitā par DII, lai varētu īstenot *NACE* 2. red. iekļauto saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju.

Regulas (EK) Nr. 1216/2003 I pielikums nosaka šādus DII kvalitātes izvērtēšanas kritērijus: atbilstība, precizitāte, datu iesūtīšanas punktualitāte, pieejamība un skaidrība, salīdzināmība, saskaņa un pabeigtība. Pieejamība un skaidrība tika atzīta par apmierinošu, tāpat kā

---

1 OV L 69, 13.3.2003., 1. lpp.

2 Ceturkšņa paziņojums presei tiek publicēts datumos, kuri norādīti publikāciju kalendārā; gan paziņojumu, gan kalendāru var atrast *Eurostat* tīmekļa vietnē (angļu, franču un vācu valodā); http://ec.europa.eu/eurostat.

3 Komisijas 2003. gada 7. jūlija Regula (EK) Nr. 1216/2003, ar ko ievieš Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 450/2003 par darbaspēka izmaksu indeksu (OV L 169, 8.7.2003., 37. lpp.).

4 Komisijas 2007. gada 1. marta Regula (EK) Nr. 224/2007, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1216/2003 saistībā ar ekonomiskajām darbībām, uz kurām attiecas darbaspēka izmaksu indekss (OV L 64, 2.3.2007., 23. lpp.).

5 Komisijas 2007. gada 20. augusta Regula (EK) Nr. 973/2007, ar ko groza dažas EK regulas par īpašām statistikas jomām, lai īstenotu *NACE* 2. red. saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju (OV L 216, 21.8.2007., 10. lpp.).

iepriekšējā ziņojumā[6]. Tāpēc šajā dokumentā uzsvars tiks likts uz atbilstību, pabeigtību, punktualitāti, precizitāti, salīdzināmību un saskaņu.

2. VISPĀRĪGAIS PROGRESS KOPŠ IEPRIEKŠĒJĀ ZIŅOJUMA

Kopš iepriekšējā ziņojuma publicēšanas nav notikušas nekādas izmaiņas tiesību aktos.

2.1. Uzlaboti datu vākšanas standarti

Dalībvalstīs tika testēta un statistikas sagatavošanā tika ieviesta jauna statistikas datu un metadatu elektroniskās apmaiņas (*SDMX*)[7] datu struktūru versija. Tajā tiek izmantoti starptautiski atzītu kodu saraksti, kuri ir pieejami īpašā reģistrā tīmeklī[8]. Tā arī ļauj vākt jaunus neobligātos mainīgos lielumus, piemēram, darbaspēka izmaksas pa ceturkšņiem un nostrādāto stundu skaitu pa ceturkšņiem. Tās pašas *SDMX* datu struktūras tiek izmantotas, lai pārsūtītu DII datus Eiropas Centrālajai bankai (ECB).

Pateicoties *SDMX* standartizācijai, ir ieviests jauns automātiskās validācijas rīks (*STRUVAL*), kurš informē dalībvalstis par visām IT problēmām, kas radušās DII datu sūtīšanas procesā.

Šīs iniciatīvas palīdzēja vienkāršot statistikas sagatavošanas procesu, kā arī samazināja risku, ka rodas kļūdas nepareizas kodēšanas dēļ.

2.2. IT programmu pārstrādāšana

Programmas, kuras tika izmantotas DII datu validācijai, agregēšanai un izplatīšanai, ir pilnībā pārstrādātas, lai varētu:

- saskaņot iekšējo kodu sarakstus ar *SDMX* standartiem,
- nodrošināt atbilstību starp kopējiem rādītājiem un to komponentiem — no sākuma tiek atdalīti saķēdētie algu un ar algu nesaistīto izmaksu indeksi, tad tie tiek agregēti kopējos rādītājos un visbeidzot atkal saķēdēti pie attiecīgā atsauces gada (netiešā agregēšana),
- atjaunināt Eiropas agregātu sarakstu,
- izplatīt jaunos rādītājus.

2.3. Darbaspēka stundas izmaksu līmeņi

Kopš pirmā paziņojuma presei 2016. gada aprīlī Komisija (*Eurostat*) publicē ikgadējās aplēses par darbaspēka stundas izmaksām saskaņā ar *NACE* 2. red. sadalījumu. Aplēses, kuras tiek balstītas uz darbaspēka izmaksu līmeņiem un DII tendencēm, tiek sagatavotas trīs mēnešus pēc pārskata perioda beigām. Aplēsēs tiek iekļautas *NACE* 2. red. sadaļas, izņemot L sadaļu ("Operācijas ar nekustamo īpašumu"). Pateicoties jaunajām *SDMX* datu struktūrām,

---

6 COM(2017) 71.

7 http://sdmx.org/ (pieejams tikai angļu valodā).

8 https://webgate.ec.europa.eu/sdmxregistry/ (pieejams tikai angļu valodā).

dalībvalstis, kuras izvēlējušās iesniegt savus nacionālos datus, nevis *Eurostat* aplēses, šajā standartā var apkopot savus ikgadējos darbaspēka izmaksu līmeņus.

3. DATU KVALITĀTE

3.1. Atbilstība

Rādītājs "Pārmaiņas darbaspēka izmaksās par nostrādāto stundu" ir svarīgs rādītājs, ko izmanto, lai analizētu īstermiņa un vidēja termiņa ekonomikas attīstību. Komisija un ECB šo indeksu, kas atspoguļo darbaspēka izmaksu īstermiņa pārmaiņas, izmanto, lai novērtētu iespējamo inflācijas spiedienu, ko izraisa pārmaiņas darba tirgū. Šis indekss par katru dalībvalsti, visu Eiropas Savienību (ES) un eurozonu ir jāaprēķina neilgi pēc tam, kad dati ir kļuvuši pieejami. Darbaspēka izmaksu indekss ir svarīgs arī sociālajiem partneriem, kas iesaistīti sarunās par algām, un Komisija to izmanto, lai uzraudzītu darbaspēka izmaksu īstermiņa pārmaiņas. Darbaspēka izmaksu indekss ir viens no galvenajiem Eiropas ekonomiskajiem rādītājiem[9].

Līdzās informācijai par procentuālajām ceturkšņa darbaspēka izmaksu pārmaiņām, ko mēra ar darbaspēka izmaksu indeksu, lietotāji aizvien vairāk pieprasa informāciju arī par darbaspēka izmaksām absolūtā izteiksmē (euro stundā). Katra gada aprīlī *Eurostat* publicē aplēses par darbaspēka stundas izmaksām euro un dalībvalstu valūtās atbilstoši *NACE* 2. red. sadalījumam. Papildus tam *Eurostat* ir sācis izplatīt rādītājus par darbaspēka stundas izmaksu līmeņa ikgadējo pieaugumu un par darbaspēka kopējo izmaksu daļu, ko veido ar algu nesaistītas izmaksas[10].

Komisija ir saņēmusi pozitīvas atsauksmes par šo aplēšu publicēšanu, un tā arī turpmāk sagatavos gada darbaspēka izmaksu aplēses atbilstīgi *NACE* 2. red. sadalījumam.

3.2. Pabeigtība

Kopumā DII pieejamība un kvalitāte turpināja uzlaboties. *Eurostat* saņēma datus, kuros ieviestas kalendārās korekcijas, un datus, kuros ieviestas kalendārās un sezonālās korekcijas, no visām dalībvalstīm. Visas dalībvalstis, izņemot Dāniju un Zviedriju (kurām ir piešķirts atbrīvojums no sezonāli nekoriģētu datu iesniegšanas[11]), iesniedza arī sezonāli nekoriģētus datus.

Runājot par citām Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) valstīm[12], jānorāda, ka Islande ir nosūtījusi DII datus par diviem pārskata perioda ceturkšņiem (2017Q2 un 2018Q1) un darbaspēka izmaksu svērumus par 2017. gadu, savukārt Norvēģija ir nosūtījusi datus par visiem septiņiem attiecīgajiem ceturkšņiem.

---

9 Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei "Eurozonas statistikas un rādītāju metodikas uzlabošana" [*Towards improved methodologies for Eurozone statistics and indicators*] (COM(2002) 661).

10 Skatīt datu kopu *lc_lci_lev* datubāzē *Eurobase* (angļu, franču un vācu valodā); http://ec.europa.eu/eurostat/data/database.

11 Saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1216/2003 Dānijai, Vācijai, Francijai un Zviedrijai nav jāiesniedz sezonāli nekoriģēti dati.

12 Regula (EK) Nr. 450/2003 neattiecas uz Lihtenšteinu.

Šveice informēja Komisiju (*Eurostat*), ka ir nolēmusi nevākt DII datus par ceturkšņiem.

Lai arī sezonāli koriģēto datu tvērums ir uzlabojies, pēc rūpīgas datu kvalitātes un lietotāju vajadzību analīzes tika nolemts, ka kalendāri koriģētos datus turpinās izmantot par galvenajiem rādītājiem. Visi dati, tai skaitā sezonāli koriģēto datu aplēses, ir pieejami attiecīgajā *Eurostat* datubāzes lapā, tādejādi nodrošinot skaidrību un saskaņu ar citiem cenu statistikas datiem (piemēram, saskaņoto patēriņa cenu indeksu)[13].

Visas dalībvalstis iesniedza valsts kvalitātes ziņojumus par 2016. gadu. Tie ir apstiprināti un ir publiski pieejami *Eurostat* tīmekļa vietnē[14].

3.3. Punktualitāte

Kopš iepriekšējā publicētā ziņojuma visā pārskata periodā ir uzlabojusies dalībvalstu punktualitāte datu nosūtīšanā Komisijai — Grieķija šoreiz datus iesūtīja savlaicīgi, bet Horvātija tos iesūtīja ne vairāk kā ar vienas dienas nokavējumu.

Islande (par diviem attiecīgajiem ceturkšņiem) un Norvēģija DII datus iesūtīja laikus.

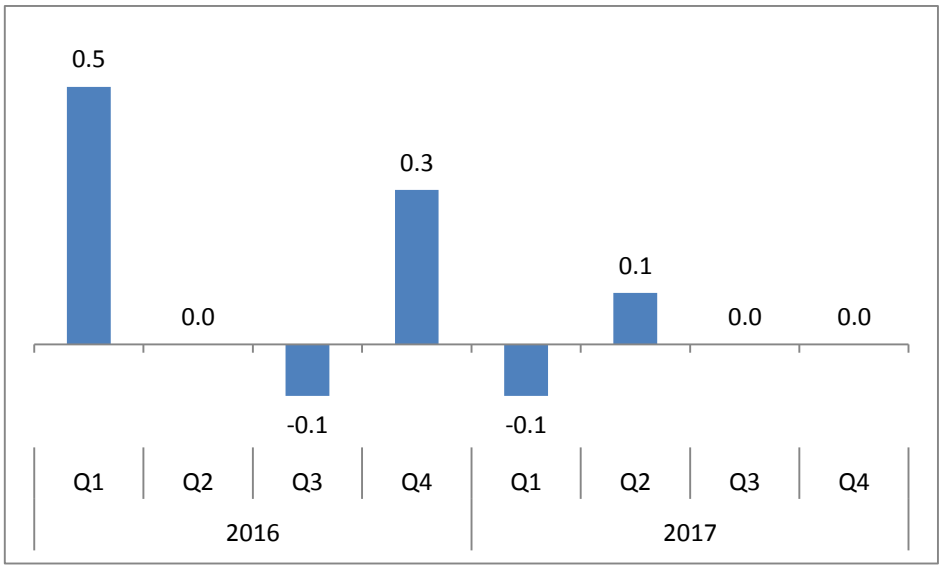
3.4. Precizitāte

Darbaspēka izmaksu indeksu veido virkne dažādu mainīgo lielumu (piemēram, darbaspēka izmaksas un nostrādātās stundas), ko var iegūt no vairākiem avotiem. Tas nozīmē, ka jebkurā laikā var rasties labojumi, kas ietekmē pēdējā ceturkšņa, vairāku ceturkšņu vai visa gada datus. Ja datu korekcijas attiecas uz pārskata gadu, jāpārskata visa datu sērija.

ES galvenais rādītājs[15] (pieauguma rādītājs pa gadiem) kopš 2016. gada pirmā ceturkšņa divas reizes labots vairāk nekā 0,2 procentpunktu (pp) apmērā (abas reizes uz augšu) (sk. 1. attēlu). To radīja lieli labojumi, ko ieviesa Apvienotā Karaliste datu nosūtīšanas laikā, 2018. gada martā. Šajā laikā Apvienotā Karaliste sāka kalendāri koriģēt vairāk sēriju, iespaidojot B līdz S sadaļas agregātu, kuru tāpēc nācās ievērojami labot. Ievērojamas izmaiņas tika reģistrētas vēl tikai divās citās valstīs (Vācijā un Nīderlandē), un šīs izmaiņas tika atbilstoši dokumentētas.

[13] http://ec.europa.eu/eurostat (pieejams tikai angļu valodā).
[14] http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/lci_esqrs.htm (pieejams tikai angļu valodā).
[15] ES 27 līdz 2013Q2 (ieskaitot); vēlāk ES 28.

1. attēls. ***Izmaiņas datos starp pirmo publicēto rādītāju un 2018. gada pirmā ceturkšņa ziņojumu par* NACE *2. red. B līdz S sadaļu ES 28 mērogā (agregāts procentpunktos)***



Pateicoties Grieķijas statistikas iestādes (*ELSTAT*) un Komisijas (*Eurostat*) sadarbībai valsts DII metodikas uzlabošanā, Grieķijas iesniegtajos DII datos kopš iepriekšējā ziņojuma nav novēroti nekādi nozīmīgi labojumi.

3.5. Salīdzināmība

Valstu iesniegto datu salīdzināmību nodrošina detalizētās kopīgās definīcijas un metodika, kuras izklāstītas DII tiesību aktos. Dalībvalstis pilda ES prasības, izmantojot valsts mērogā pieejamus datu avotus. Lielākā daļa izmanto aptaujas vai aptauju un administratīvās informācijas kombināciju; divas no dalībvalstīm izmanto tikai administratīvās informācijas avotus.

Lai publicētu laika gaitā salīdzināmus DII datus, ir noderīgi koriģēt datus, ņemot vērā kalendāros un sezonālos faktorus. Galvenos rādītājus koriģē, ņemot vērā kalendāros faktorus, bet sezonalitāti kompensē, salīdzinot vienu un to pašu ceturkšņu rādītājus divos secīgos gados.

Regulas (EK) Nr. 1216/2003 1. pantā ir noteikts, ka darbaspēka izmaksu indeksa rādītāji nosūtāmi bez sezonālām korekcijām, ar kalendārām korekcijām un ar kalendārām un sezonālām korekcijām.

Regulā (EK) Nr. 450/2003 nav skaidri norādīts, vai kalendārās un sezonālās korekcijas jāveic, izmantojot tiešo vai netiešo pieeju. Netiešajā koriģēšanā tiek koriģēta bāzes sērija, kuru pēc tam izmanto, lai izveidotu augstāka līmeņa agregātus. Tiešā koriģēšana nozīmē, ka atsevišķi koriģē katru atsevišķo sēriju, tostarp augstāka līmeņa agregātus.

DII gadījumā *Eurostat* iesaka izmantot netiešo koriģēšanas pieeju, lai izvairītos no neatbilstībām starp kopējām darbaspēka izmaksām un to komponentiem. Lietotāji var viegli ieraudzīt šādas neatbilsmes, un tas var radīt šaubas par DII datu vispārējo kvalitāti.

Izmantojot jaunās IT programmas (sk. 2.2. iedaļu), *Eurostat* sistemātiski meklē neatbilsmes starp kopējiem rādītājiem un to komponentiem, kuras ir vismaz 0,1 procentpunkts (pēc noapaļošanas), un apstiprinājuma ziņojumā ziņo par tām attiecīgajai valstij. Kopējais darbaspēka izmaksu indekss tad tiek aprēķināts no jauna, balstoties uz algas un ar algu nesaistīto izmaksu komponentiem (netiešā pieeja).

Tādējādi visu dalībvalstu indeksu aprēķināšanā tiek izmantota saskaņota pieeja, lai nodrošinātu labāku salīdzināmību.

3.6. Saskaņa ar nacionālo kontu rādītājiem

Viena no jomām, kas turpina piesaistīt uzmanību, ir DII datu saskaņa ar citiem statistikas datiem par darbaspēka izmaksām, jo īpaši ar nacionālo kontu (NK) ceturkšņu datiem.

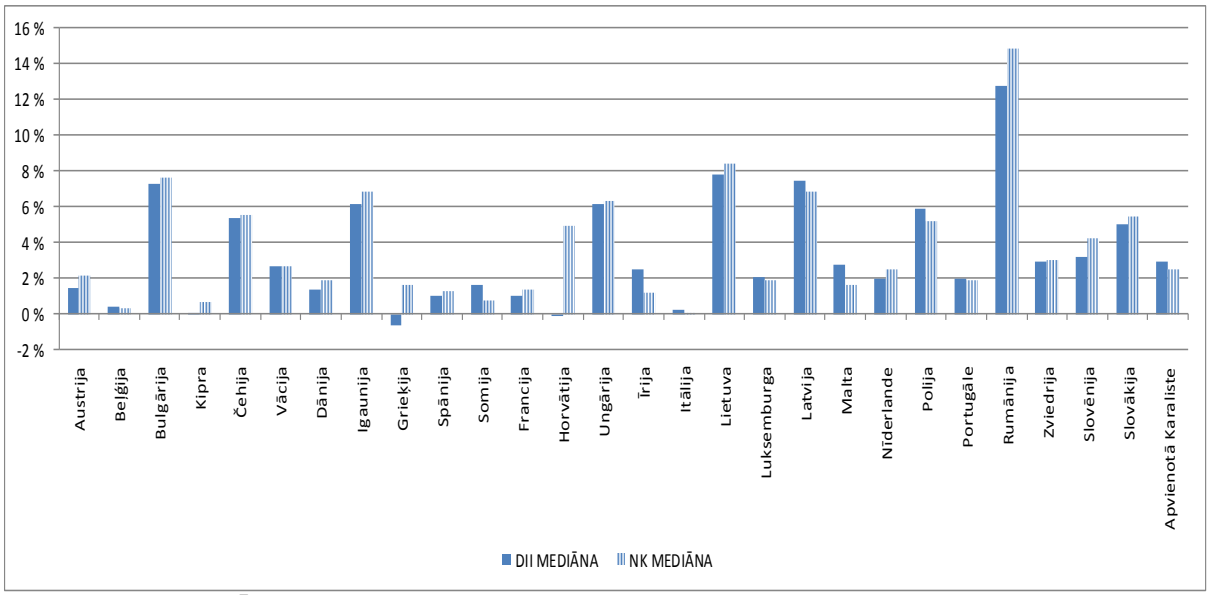
Saistībā ar gada kvalitātes ziņojumu dalībvalstis tiek aicinātas salīdzināt darbaspēka izmaksu indeksa pieauguma rādītāju ar nacionālajos kontos iekļautā darba ņēmēju stundas atalgojuma rādītāja pieaugumu (EKS 2010 definīcija[16]). Nav reāli sagaidīt, ka skaitļi būs pilnīgi vienādi. Pat ja izmanto gandrīz identiskas darbaspēka izmaksu definīcijas, var atšķirties datu statistiskā apstrāde un avoti. Abos gadījumos ir īpaši grūti savākt datus par nostrādātajām stundām. Neraugoties uz šīm metodikas atšķirībām, ir noderīgi analizēt atšķirību līmeni starp abām datu kopām. Ja atšķirības pārsniedz konkrētu slieksni, tas var liecināt par kvalitātes problēmām kādā no datu kopām.

Eurostat novērtēja katras dalībvalsts *NACE* 2. red. B līdz S sadaļas agregātu kvalitāti. Šim salīdzinājumam tika izmantoti sezonāli nekoriģētie DII dati, izņemot Dānijas un Zviedrijas datus — par tām bija pieejami kalendāri koriģētie dati. Tika salīdzināta DII vidējā ikgadējā pieauguma radītāja mediāna ar darba ņēmēju stundas atalgojuma ikgadējā pieauguma rādītāja mediānu 10 ceturkšņos. Tika uzskatīts, ka atšķirības, kas pārsniedz vienu procentpunktu, jāanalizē sīkāk. Tā bija Horvātijas (5,1 pp), Grieķijas (2,2 pp), Rumānijas (2,1 pp), Īrijas (1,4 pp), Maltas (1,2 pp) un Slovēnijas (1,1 pp) gadījumā (sk. 2. attēlu).

Minētās analīzes rezultāti tiks apspriesti ar attiecīgajām dalībvalstīm, jo īpaši attiecībā uz datiem par nostrādātajām stundām.

[16] Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regula (ES) Nr. 549/2013 par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Eiropas Savienībā (OV L 174, 26.6.2013., 1. lpp.).

2. attēls. DII ikgadējā pieauguma rādītāja mediāna salīdzinājumā ar darba ņēmēju stundas atalgojuma (NK) ikgadējā pieauguma rādītāja mediānu: pārskata periods — 2015Q4–2018Q1*.



* Izņemot Beļģiju un Īriju: 2015Q4–2017Q4. NK dati par 2018. gada pirmo ceturksni dokumenta sagatavošanas laikā nebija pieejami.

Papildus mediānai tika salīdzināta DII un NK datu sēriju ikgadējā pieauguma rādītāju standarta novirze, kas ir nepastāvības rādītājs. DII sērijas standarta novirze bija par vairāk nekā diviem procentpunktiem augstāka nekā NK sērijas standarta novirze tikai vienā gadījumā: Zviedrijas gadījumā, kurā novirze bija attiecīgi 2,8 % un 0,6 %. Zviedrija izmeklēs šīs atšķirības cēloņus un ziņos *Eurostat* par konstatējumiem.

4. SECINĀJUMI

Kopš iepriekšējā ziņojuma 2017. gadā dalībvalstu DII un ES agregātu kvalitāte kopumā turpināja uzlaboties — īpaši uzlabojās dalībvalstu datu iesniegšanas punktualitāte, kas tagad ir gandrīz pilnīgi apmierinoša.

Dalībvalstu iesniegtie kvalitātes ziņojumi ir apstrādāti, izmantojot jaunās versijas Eiropas Statistikas sistēmas metadatu apstrādes sistēmu *Metadata Handler*, un tie ir pieejami visiem lietotājiem.

Ir paplašināta *SDMX* standartu izmantošana, un ir ieviesti jaunākie *SDMX* formāta uzlabojumi. Pilnīga IT programmu pārstrādāšana ir ļāvusi:

- ✓ uzlabot statistikas sagatavošanas ķēdes uzticamību,
- ✓ mērķtiecīgi nodrošināt atbilstību starp kopējiem rādītājiem un to komponentiem,
- ✓ izveidot jaunus rādītājus, piemēram, ikgadējā pieauguma rādītāju un ar algu nesaistītā komponenta apmēra rādītāju.

Sākot no 2017. gada, Komisija (*Eurostat*) publicē arī ikgadējās aplēses par darbaspēka stundas izmaksām sadalījumā pa *NACE* 2. red. sadaļām, pamatojoties uz apsekojumā konstatētajiem darbaspēka izmaksu līmeņiem un DII tendencēm. Komisija ir saņēmusi pozitīvas atsauksmes no lietotājiem, no kuriem daži izmantoja šos datus, lai sekotu līdzi algu izmaiņām Eiropā un to iespaidam uz ekonomisko konverģenci.

Komisija turpinās regulāri uzraudzīt prasību izpildi un datu kvalitāti, izmantojot iesūtītos datus un citus valstu dokumentus, tai skaitā kvalitātes ziņojumus. Gadījumos, kad nebūs panākti uzlabojumi vai tie būs nenozīmīgi, Komisija to detalizēti apspriedīs ar kompetentajām valsts statistikas iestādēm.